

## Sadzenie drzew miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności w województwie podkarpackim



Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie

Już od pięciu lat Samorząd Województwa Podkarpackiego, realizuje Kampanię edukacyjną pn.: „Rola pszczół miodnych w zachowaniu bioróżnorodności w rolnictwie”. W jej ramach prowadzone są działania edukacyjne, informacyjne, wydawane są broszury, ale przede wszystkim sadzone są drzewa miododajne. Dzieje się tak w trosce o zwiększanie dostępności pożytków dla pszczół w regionie.

Realizacja tych działań jest możliwa w dużej mierze dzięki dotacjom pozyskiwanym corocznie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.

W ciągu pięciu lat na te działania przeznaczono ok. 400 tys. zł., przy czym środki na jego realizację w znacznej mierze pochodziły z dotacji, jaką samorząd pozyskał z WFOŚ i GW w Rzeszowie. Dzięki temu zakupionych i wprowadzonych do środowiska zostało łącznie ponad 30 000 szt. sadzonek drzew miododajnych, między innymi: lip, akacji oraz klonów. Już niedługo zasadzone drzewa znacząco poprawią bazę pożytków dla pszczół oraz pozytywnie wpłyną na środowisko.

Powodzenie akcji na tak szeroką skalę jest możliwe dzięki współpracy z jednostkami samorządów terytorialnych oraz Wojewódzkim Związkiem Pszczelarzy zrzeszającym koła pszczelarskie z regionu.

Ubiegłoroczne działanie w tym zakresie, ze względu na ważną historycznie rocznicę odbyło się pod hasłem „100 drzew na 100 - lecie odzyskania niepodległości przez Polskę”. Dzięki temu zasadzono ponad 10 000 drzew miododajnych.

W tym roku w ramach działania zakupiono 8 000 drzew. Są to lipy, klony i akacje, które zostaną posadzone na terenie województwa dzięki współpracy z Wojewódzkim Związkiem Pszczelarzy w Rzeszowie, oraz samorządami. Uczestnicy akcji, zgodnie z regulaminem zobowiązują się do udostępnienia terenu pod nasadzenia, przeprowadzenie akcji sadzenia drzew oraz dbanie o nie, aby miały odpowiednie warunki do wzrostu dla pożytku ludzi i środowiska.

Podsumowując tegoroczne działania trzeba nadmienić, iż zaproszenie do udziału w akcji skierowano do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego. Do współpracy zgłosiły się 4 miasta na prawach powiatu, 11 powiatów, oraz 79 gmin – łącznie 94 jednostki samorządowe z Podkarpacia. Przekazano im prawie 5 000 drzew. Kolejne 3 000 drzew otrzymali członkowie Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Rzeszowie.

### **Wpływ zadrzewień na środowisko naturalne**

Drzewa odgrywają ogromną rolę dla życia na Ziemi. Jako największe rośliny i dzięki prowadzonemu na wielką skalę procesowi fotosyntezy najskuteczniej produkują tlen w atmosferze. Jeden hektar lasu liściastego może wyprodukować około 700 kg tlenu, co stanowi dobowe zapotrzebowanie dla ponad 2 500 ludzi. Jedno drzewo wytwarza w ciągu roku tlen wystarczający dla 10 osób.

Zadrzewienia i zakrzewienia mają ogromny wpływ na kształtowanie środowiska. Mnogość funkcji, jakie spełniają w ekosystemie jest niezliczona. W zależności od tego, w jakim celu zostały zaplanowane nasadzenia drzew, zwykle jedna z funkcji przeważa nad pozostałymi, co nie powoduje ograniczenia dobroczynnego wpływu w pozostałych aspektach.

### **Do zbadanych i mierzalnych oddziaływań drzew na środowisko możemy zaliczyć między innymi:**

**Oczyszczanie powietrza** poprzez redukcję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, w tym metali ciężkich oraz pochłanianie dwutlenku węgla. Drzewa uwalniają również substancje lotne o właściwościach bakteriobójczych, poprawiających oddychanie i krążenie.

**Ograniczenie hałasu i zmniejszanie jego dokuczliwości** poprzez tworzenie naturalnych ekranów dźwiękochłonnych.

**Korzyści dla gospodarki wodnej** polegające m.in. na zabezpieczeniu przed powodzią, dzięki ograniczeniu spływu wód gruntowych oraz przechwytywaniu wody w czasie opadów. Kolejny dobroczynny wpływ drzew w tym zakresie, to filtrowanie wód podziemnych dzięki oczyszczeniu ich z metali ciężkich i innych szkodliwych składników.

**Obniżenie temperatury podczas dokuczliwych upałów** przez ocienianie i ewapo- transpirację (wyparowywanie wody przez liście). Źródła podają, iż efekt chłodzący dużego drzewa jest równoważny wydajności 5 klimatyzatorów pracujących 20 h/dobę.

**Osłona przed wiatrem na otwartych przestrzeniach** oraz ograniczenie tworzenia się zasp podczas zimowych zawiei. Zbadano również, iż odpowiednio posadzone i pielęgnowane drzewa wokół domu ograniczają koszty ogrzewania o 10-12%

**Naturalne schronienie dla zwierząt oraz ptactwa.** Drzewa i zakrzewienia są siedliskiem licznych gatunków zwierząt oraz owadów. Ich obecność i stan zdrowia ma ogromny wpływ na różnorodność biologiczną środowiska naturalnego.

### **Drzewa jako baza pożytkowa dla pszczół**

Coraz częściej mówi się o masowym ginięciu pszczół. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest kurcząca się z roku na rok tak zwana baza pożytkowa, z której mogą korzystać owady. Jest to między innymi wynikiem intensywnej chemizacji rolnictwa i monokultur w uprawach. Z tego względu każde działanie, które powoduje wzrost pożytków dla pszczół jest bardzo cenne.

Pożytki pszczele to rośliny potencjalnie mogące dostarczyć nektaru i pyłku kwiatowego. Nektar zawiera cukry i jest pokarmem węglowodanowym dla pszczół, z kolei pyłek kwiatowy zawiera aminokwasy i jest pokarmem białkowym. To właśnie z nektaru kwiatów różnych roślin powstaje miód. W naszej strefie klimatycznej występuje około trzech tysięcy roślin nasiennych, które mogą być dobrym pożytkiem dla pszczół. Wśród nich możemy wyróżnić tzw. główne rośliny pożytkowe, które dostarczają najwięcej pyłku i nektaru, umożliwiając obfite zbiory miodu. Występowanie pożytków determinuje wydajność pasieki

- nawet najsilniejsza i najlepsza rodzina pszczela nie wytworzy wiele miodu, jeśli nie będzie miała wokół ula dobrych pożytków. Idealnie byłoby, gdyby rośliny pożytkowe na jednym terenie były zróżnicowane pod względem czasu kwitnienia. Ważne jest, by zbiory trwały przez cały sezon – od wczesnej wiosny aż do późnej jesieni. Do roślin pożytkowych zaliczamy także drzewa liściaste i iglaste, na których bytują mszyce i czerwce wytwarzające spadź.

Jedną z możliwości wspomagania naszego pszczelarstwa jest właśnie sadzenie drzew i krzewów miododajnych. Poniżej przedstawiamy wydajność miodową popularnych gatunków drzew, które zostały posadzone na terenie Podkarpacia w ramach zadania

„Sadzenie drzew miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności w województwie podkarpackim”.

- klon jawor wydajność miodowa 50 kg/ha
- klon polny wydajność miodowa ok. 50 kg/ha
- klon pospolity wydajność miodowa 100 kg/ha
- lipa drobnolistna wydajność miodowa ok. 200 kg/ha, pyłkowa 35 kg/ha
- lipa szerokolistna wydajność miodowa ok. 200 kg/ha, pyłkowa 35 kg/ha
- robinia akacjowa wydajność miodowa ok. 65 kg/ha, pyłkowa ok. 15 kg/ha

**Zachęcamy wszystkich mieszkańców Podkarpacia do indywidualnego dbania o pożytki dla pszczół, poprzez wsiewki roślin miododajnych w**

**ogrodach przydomowych, jak również do czynnego udziału w organizowanych akcjach sadzenia drzew, służących ochronie środowiska i zachowaniu go w dobrym stanie dla przyszłych pokoleń.**



*Zadanie pn. „Sadzenie drzew miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności w województwie podkarpackim dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.*

Opracowanie:

Oddział Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem UMWP w Rzeszowie.